

Upplever sig specialistpsykologen kompetent?

En systematisk kartläggning av psykologers arbetssituation.

En kort sammanfattning

Bakgrund och syfte

Behovet av specialiserade psykologer ökar till följd av ett växande kunskapsfält. En formaliserad specialistutbildning som resulterar i ett utfärdat specialistbevis innebär en kvalitetssäkring för både konsumenter och arbetsgivare. Sveriges Psykologförbund har drivit en reglerad specialistutbildning för psykologer sedan 1992, och syftet med studien var att undersöka vad specialistbehörigheten har för resultat i praktiken.

Studiens målsättning var att kartlägga frekvens av psykologers arbetsuppgifter, ansvarsområden, upplevda kompetens, autonomi på arbetet och arbetstillfredsställelse utifrån vidareutbildning efter psykologlegitimation. Studiens primära frågeställning fokuserade på upplevd kompetens. Specialistutbildningen bör öka kompetensen och därmed ha påverkat den egna upplevelsen positivt. De sekundära frågeställningarna undersöker områden som sannolikt påverkas av kompetensutveckling.

Metod

En webbenkät utformades utifrån relevanta skattningsskalor och frågeställningar för att besvara frågeställningarna. Enkäten gick ut till Sveriges Psykologförbunds legitimerade yrkesverksamma medlemmar och avsåg inkludera både specialister och icke-specialister inom olika verksamhetsområden. Enkäten fullföljdes av 2507 psykologer, vilket motsvarade 34.4% av det totala stickprovet. Resultaten har sedan analyserats utifrån psykologernas utbildningsbakgrund och kontrollerats för ovidkommande variabler.

Resultat

De huvudsakliga fynden var att fullföljd specialistutbildning visade signifikanta samband med ökad upplevd professionell kompetens, ökning inom ansvarsområdet övrigt ledarskap och ökad autonomi inom arbetet. Specialistutbildningen visade sig även ha signifikanta samband med en ökning i komplexa arbetsuppgifter så som rådgivning, handledning/konsultation, utredning och bedömning av komplex problematik, forskning samt undervisning, men hade inga signifikanta samband med intervention/behandling av komplex problematik. Generellt hade specialister som inte ekvivalerat större delar av specialistutbildningen gentemot tidigare meriter en högre effekt än de som i majoritet använt ekvivalering för att uppnå specialistbehörighet. Resultaten visade inga signifikanta effekter på ansvarsområdet chefskap eller på arbetstillfredsställelse.

Slutsats

Att resultaten genomgående visade på högre effekter för icke-ekvivalerad specialistutbildning än ekvivalerad specialistutbildning styrker att sambandet som syns beror på specialistutbildningen i sig. Detta öppnar upp för en diskussion om huruvida ekvivalering borde vara tillåtet inom specialistutbildningen.

Studien är den första som undersöker hur specialistutbildningen påverkar ett flertal variabler av psykologers arbetssituation. Generellt är resultaten lovande. Specialistutbildningen har i studien visat på positiva samband med flera olika index av professionell kompetens. Dessa resultat är intressanta både för arbetsgivare, den enskilde psykologen samt för psykologprofessionen.